

Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta (Deltaschap).

Liquidatieplan

Inleiding

In de afgelopen maanden is onderzoek uitgevoerd naar de toekomst van het natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta hierna te noemen Deltaschap. Directe aanleiding hiervoor was het uittreden van de provincies Zuid-Holland en Zeeland per 1 januari 2018.

De overige leden van het Deltaschap, hebben naar aanleiding van deze voorgenomen uittreding op basis van de notitie bestuurlijke uitgangspunten diverse scenario's uit laten werken over de toekomst van het schap.

De belangrijkste uitgangspunten hiervan waren de splitsing in de bekkens Haringvliet en Grevelingen en de intentie om in het gebied Grevelingen alle grondrechten in één hand te brengen bij Staatsbosbeheer. Vanuit dit onderzoek hebben de overige deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling besloten het Deltaschap op te heffen per 2 januari 2018.

Voor het bekken Grevelingen zijn alle grondrechten op 27 december 2017 met de hieraan verbonden rechten en verplichtingen overgedragen aan Staatsbosbeheer. Vanaf dat moment worden alle werkzaamheden uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van Staatsbosbeheer. Voor het bekken Haringvliet worden vanaf 1 januari 2018 alle activiteiten uitgevoerd door de rechtsopvolgers van het schap. De gebieden zijn op basis van de gemeentegrenzen bij de gemeenten Cromstrijen, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis en Nissewaard in beheer gekomen. De gemeenten Hellevoetsluis en Nissewaard hebben voor de betreffende gebieden afspraken gemaakt met het Recreatieschap Voorne-Putten.

Na formele besluitvorming tot het opheffen van een gemeenschappelijke regeling volgt het proces van vereffening (liquidatie). Op basis van artikel 37 van de gemeenschappelijke regeling is het Algemeen Bestuur verantwoordelijk voor de "vereffening van het vermogen". Dit vindt zijn weerslag in het liquidatieplan dat door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld en vervolgens wordt geëffectueerd.

1. Juridische grondslag

Liquidatie is een bedrijfseconomische term en als zodanig niet opgenomen in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr). Als een rechtspersoon ontbonden wordt, al of niet in het kader van een faillissement, volgt een fase van vereffening.

Voor de liquidatie van gemeenschappelijke regelingen is artikel 9 lid 3 van de Wgr van kracht:

"Het bij een regeling ingestelde openbare lichaam of een bedrijfsvoeringsorganisatie blijft na zijn ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is".

Meer specifiek is vastgelegd in artikel 37 van de "Gemeenschappelijke Regeling natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta":

1. De regeling kan worden opgeheven bij daartoe strekkende besluiten van de betrokken bestuursorganen van alle deelnemers.

2. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de opheffing, waaronder de vereffening van het vermogen.
3. Bij ontbinding van het Deltaschap in verband met opheffing van de regeling blijft het deltaschap voortbestaan voor zover dat voor de vereffening van het vermogen noodzakelijk is.

2. Ijkpunt-liquidatieplan

De meest actuele informatie waarmee dit liquidatieplan is opgesteld is de concept-jaarrekening 2017 (vaststelling in dezelfde vergadering van Het Algemeen Bestuur) van het schap. Bij de feitelijke afwikkeling per 2 januari 2018, zal de jaarrekening 2017 van het schap als liquidatierekening dienen. Tegelijkertijd met de liquidatie van het Deltaschap zal de definitieve afwikkeling van het natuur- en recreatieschap De Grevelingen plaatsvinden.

Dit liquidatieplan is gebaseerd op het uitgangspunt dat het beheer en de exploitatie van de gebieden, zoals deze door het Deltaschap, werden uitgevoerd per 1 januari 2018 de rechtsopvolgers ter hand zijn genomen voor eigen rekening en risico.

Vooruitlopend op de opheffing en liquidatie is voor het bekken Grevelingen een bestuurlijk convenant gesloten (bijlage I) waarin afspraken zijn gemaakt inzake de overdracht van vermogensbestanddelen. Voor het bekken Haringvliet is een vergelijkbare bestuurlijke afspraak (bijlage II) gemaakt. Deze beide documenten vormen belangrijke input voor dit liquidatieplan. Voor zover er geen afspraken zijn gemaakt over de overdracht van vermogensbestanddelen wordt dit in dit plan aangegeven. Het Algemeen Bestuur stelt met de vaststelling van het liquidatieplan de verdeling vast.

Na het opstellen van de jaarrekening 2017 zijn de gesprekken met de beide provincies Zuid-Holland en Zeeland afgerond inzake de afkoop van de overeengekomen vergoedingen ten gevolge van de uittreding van de beide provincies. Voor de provincie Zeeland betreft dit een bedrag van € 412.000 (de jaarlijkse bijdrage van € 103.000 voor een periode van 4 jaar). Dit bedrag zal in één keer worden vergoed op basis van een in te dienen declaratie. Voor de provincie Zuid-Holland gaat het om een totaalbedrag van € 2.205.248. De provincie Zuid-Holland zal nog aangeven of ook zij dit in bedrag in één keer voldoen of in termijnen.

3. Personeel

Het schap heeft geen personeel in dienst via vaste of tijdelijke verbanden. Bij opheffing van het schap is beëindiging van dienstverbanden niet aan de orde en kunnen er zich geen frictiekosten of andere personeelsgebonden kosten voordoen. De inzet van personeel voor het schap was via de samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer verzekerd.

Uitvoering van werkzaamheden in de gebieden van het schap wordt mede mogelijk gemaakt door de inzet van vrijwilligers. In de communicatie naar de organisaties en de vrijwilligers zijn de veranderingen toegelicht.

4. Beheer van de gebieden en bestuurlijke afspraken.

Op 27 december 2017 zijn de grondrechten met hierbij behorende rechten en verplichtingen voor het bekken Grevelingen door het Deltaschap overgedragen aan Staatsbosbeheer. Alle werkzaamheden worden vanaf dat moment voor rekening en risico van Staatsbosbeheer uitgevoerd.

In het bestuurlijk convenant is tussen de gemeente Goeree-Overflakkee, de gemeente Schouwen Duiveland, de provincie Zeeland en Staatsbosbeheer vastgelegd onder welke voorwaarden de overdracht van de grondrechten zou plaatsvinden. Deze afspraken hebben de volgende effecten op de vermogensbestanddelen van het schap:

1. Een uitname van € 3.142.100 ter compensatie van het negatieve exploitatietekort voor een periode van 4 jaar.
2. Een uitname van € 5.790.234 ter vorming van een door de gemeente Goeree-Overflakkee beheerd fonds onder verantwoordelijkheid van de beide gemeenten en de provincie Zeeland.
3. Een uitname van € 708.000 ter compensatie van het negatieve exploitatietekort van het Inspiratiecentrum voor een periode van 4 jaar.
4. De overdracht van de voorziening groot onderhoud ten bedrage van € 1.729.280.

Voor de bedragen vermeld onder de punten 1, 3 en 4 verkrijgt Staatsbosbeheer een vordering op het Deltaschap ten bedrage van € 5.579.380 op het moment van overdracht van de grondrechten. Het bedrag genoemd onder 4 is in de overeenkomst gebaseerd op de meeste recente inschatting van de voorziening en de stand van de uitvoering van de werkzaamheden voor groot onderhoud bij de najaarsnota 2017. Met de afwijkingen bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 is in dit liquidatieplan rekening gehouden.

Tevens is in het bestuurlijk convenant van de Grevelingen opgenomen dat een fonds zal worden gevormd ten behoeve van de toekomstige ontwikkelingen en een kwaliteitsimpuls in het gebied. Dit fonds wordt in de vorm van een voorziening bij de gemeente Goeree-Overflakkee aangehouden. Het eigendom berust bij de gemeenten Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland.

Per 1 januari 2018 is de verantwoordelijkheid voor het beheer en de exploitatie voor de gronden in het bekken Haringvliet overgegaan naar de gemeente Goeree-Overflakkee, de gemeente Cromstrijen en het recreatieschap Voorne-Putten (op basis van de afspraken tussen het recreatieschap Voorne-Putten en de gemeenten Hellevoetsluis en Nissewaard).

In de bestuurlijke afspraken inzake deze overdracht zijn terzake van de vermogensbestanddelen de volgende zaken vastgelegd:

1. Het restant van de algemene reserve toe te rekenen aan het bekken Haringvliet ad. € 207.598 (najaarsnota 2017) wordt naar rato van de huidige deelnemersbijdrage verdeeld over de partijen. Onderdeel hiervan is een vordering op Qurrent inzake de 1^e fase plaatsing windmolens.

In dit liquidatieplan is de totale reservepositie toe te rekenen aan het bekken Haringvliet naar rato van de deelnemersbijdragen van de gemeenten toegekend aan de verschillende gemeenten. Hierbij is rekening gehouden met een aantal doorlopende projecten. Deze projecten zijn vanaf 1 januari 2018 overgenomen door de verschillende gemeenten.

2. Met betrekking tot de eventuele bouw van nieuwe windmolens zullen de gemeenten Cromstrijen en Goeree-Overflakkee aparte afspraken maken.

Verdeling vermogensbestanddelen.

Bij liquidatie van het schap wordt de "boedel" verdeeld. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de verschillende vermogensbestanddelen en welke consequenties zijn verbonden aan de overdracht hiervan in overeenstemming met de eerdergenoemde afspraken.

Hierbij worden de cijfers uit de jaarrekening 2017 gebruikt.

Het vermogen wordt gevormd door de algemene reserve, bestemmingsreserves, voorzieningen en vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer (vaste passiva credit zijde balans € 14.422.192).

Debet zijde balans (basis jaarrekening 2017):

Vaste activa		€ 6.736.291
Investeringen met economisch nut.		€ 0
Financiële vaste activa	Overige langlopende leningen (€ 6.336.291), overige uitzettingen (€ 400.000)	€ 6.736.291

De materiële activa zijn in het licht van het bestuurlijk convenant ter beschikking gesteld aan Staatsbosbeheer. De boekwaarde is meegenomen bij het bepalen van de vordering van Staatsbosbeheer op het Deltaschap zoals deze is ontstaan bij de overdracht van de grondrechten op 27 december 2017. De financiële vaste activa worden voor een bedrag van € 6.336.291 ter beschikking van de gemeente Goeree-Overflakkee gesteld ter voldoening van de vordering en de opbouw van het te beheren fonds onder verantwoordelijkheid van de gemeente Goeree-Overflakkee en, de gemeente Schouwen Duiveland. Het resterende bedrag van € 400.000 wordt eveneens overgedragen aan de gemeente Goeree-Overflakkee ter voldoening van de afwikkeling voor het bekken Haringvliet. Dit betreft een vordering voortkomend uit de projectovereenkomst inzake het Windpark Hellegatsplein. Deze vordering wordt in jaarlijkse termijnen van € 25.000 voldaan. De gemeenten Cromstrijen, Goeree-Overflakkee en het recreatieschap Voorne-Putten (namens de gemeenten Hellevoetsluis en Nissewaard) hebben nadrukkelijk verzocht deze vordering onder te brengen bij één partij en de effecten hiervan met elkaar te verrekenen. Hieraan is in het liquidatieplan invulling gegeven. Nadere gedetailleerde informatie is opgenomen in de bijlage verdeling vermogensbestanddelen.

Debet zijde balans (basis jaarrekening 2016):

Vlottende activa		€ 7.685.901
Vorderingen op openbare lichamen	Deze vorderingen zullen in de liquidatie voor zover mogelijk worden afgewikkeld. Een eventueel restant zal worden toegekend aan de betreffende rechtsopvolger.	€ 339.556
's Rijks schatkist	Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	€ 2.884.353
Overige vorderingen	Hieronder is een voorziening dubieuze debiteuren opgenomen van - € 17.945. Deze vorderingen zullen in de liquidatie voor zover mogelijk worden afgewikkeld. Een eventueel restant zal worden toegekend aan de betreffende rechtsopvolger.	€ 15.514
Liquide middelen	Banksaldi	€ 2.645.465
Overlopende activa	Betreft uitkeringen met een specifiek doel te weten Natuurbeheer (GR) en Erfgoed Goeree-Overflakkee fase 2. Deze posten zullen in de liquidatie voor zover mogelijk worden afgewikkeld. Een eventueel restant zal worden toegekend aan de betreffende rechtsopvolger.	€ 1.801.013

De overige vlottende activa worden over alle rechtsoptvolgers verdeeld. In bijlage III is een overzicht opgenomen waarin per rechtsoptvolger is aangegeven welk bedrag aan de rechtsoptvolger toekomt. Tevens is aangegeven op basis van de afgesproken verdeelsleutels en de specifieke toedeling op welke wijze het toegekende bedrag wordt gefinancierd.

Credit zijde balans (basis jaarrekening 2017):

Vaste passiva		€ 8.006.076
Algemene reserve	De algemene reserve is gesplitst naar de verschillende entiteiten te weten Zuidwestelijke Delta € 20.354 en Grevelingen € 466.955.	€ 487.309
	Resultaat 2017	€ 73.108
<i>Bestemmingsreserves:</i>		
Investeringsreserve compartiment HV	Deze reserve is bestemd voor het dekken van investeringen.	€ 21.543
Reserve Quackstrand (HV)	Ten behoeve van afrondende werkzaamheden na de zandsuppletie.	€ 80.514
Zicht op Haringvliet	Ter financiering van projecten die het gebied een duurzame ontwikkeling bieden.	€ 41.331
Reserve compensatie Windenergie (HV)	Ter financiering van voorzieningen ter compensatie van het verlies van toeristische-recreatieve mogelijkheden door de plaatsing van windmolens.	€ 276.444
Investeringsreserve compartiment GR	Ter dekking van investeringen.	€ 450.079
Egalisatiereserve afkoopsom Rijk (GR)	Ter compensatie van de vervallen deelnemersbijdrage van het Rijk. De gelden dienen specifiek te worden aangewend voor het gebied Grevelingen.	€ 5.052.540
Afschrijvingsreserve ZOG (GR)	Ter dekking van de afschrijvingskosten van projecten in het kader van ZOG.	€ 23.218
Zicht op Grevelingen II	Ter financiering van projecten en onderzoeken.	€ 539.990
Reserve Groen/Blauw II (GR)	Ter financiering van projecten die de recreatie- en natuurfunctie versterken.	€ 480.000
Reserve Natuurinv./garantiefonds	Doel is een bijdrage te leveren aan de balans tussen natuur en recreatie.	€ 480.000
<i>Voorzieningen:</i>		
Onderhoudsegalisatie voorziening	Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De werkelijke kosten groot onderhoud worden direct ten laste van de voorziening verantwoord. Deze voorziening was specifiek voor de gebieden van het bekken Grevelingen en is derhalve overgedragen aan Staatsbosbeheer.	€ 0

De volledige reservepositie is in de afspraken tussen de bestuurders mede in relatie tot de lopende projecten op basis van de actuele cijfers van de najaarsnota 2017 onderwerp van gesprek geweest. De reserves worden in hoofdlijnen bestemd voor het financieren van het aan Staatsbosbeheer te betalen bedrag voor het negatieve exploitatieresultaat van het gebied en het inspiratiecentrum voor een periode van 4 jaar, de vorming van het fonds in de Grevelingen en de uitkering aan de rechtsoptvolgers van het bekken

Haringvliet waarbij eveneens rekening is gehouden met de lopende projecten. De voorziening groot onderhoud is volledig overgedragen aan Staatsbosbeheer (op basis van de actualisatie bij de najaarsnota 2017) aangezien deze onlosmakelijk is verbonden met de systematiek van het TBM zoals dit in de Grevelingen is geïmplementeerd. In dit liquidatieplan is het verschil met de jaarrekening 2017 verrekend. Zoals eerder aangegeven is in bijlage III per rechtsopvolger aangegeven welke financiële consequenties zijn verbonden aan de overdracht van vermogensbestanddelen.

Credit zijde balans (basis jaarrekening 2015)

Vlottende passiva		€ 6.416.116
Overige schulden	Crediteuren (nog te betalen facturen).	€ 711.154
Overlopende passiva	Dit betreft de schuld aan Staatsbosbeheer ten gevolge van de afspraken in het bestuurlijk convenant Grevelingen in relatie tot de overdracht van de grondrechten in dit bekken.	€ 5.677.493
Ontvangen voorschot bedrag	Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. (Zicht op Haringvliet)	€ 26.839
Overige vooruit ontvangen bedragen	Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren. Voor 2017 zal worden gestreefd naar een minimaal bedrag.	€ 630

De bovenstaande posten worden voor zover deze nog in de jaarrekening 2017 voorkomen en niet voor de volledige afwikkeling kunnen worden afgedaan verdeeld naar de rechtsopvolger op wiens gebied de post betrekking heeft.

Liquide middelen		€ 2.645.465
Saldi bank	Kas en bank saldi volgens jaarrekening	€ 2.645.465

De liquide middelen worden als sluitpost gebruikt na verdeling van alle overige vermogensbestanddelen. In bijlage III is de definitieve verdeling opgenomen en de wijze waarop deze zal worden voldaan.

6.1 Gronden en Terreinen

Voor de liquidatie wordt een onderscheid gemaakt tussen onroerende zaken, overige bezittingen en schulden. De onroerende zaken voor wat betreft het bekken Grevelingen zijn op 27 december 2017 aan Staatsbosbeheer overgedragen via een akte van overdracht bij de notaris. De onroerende zaken voor het bekken Haringvliet (erfpachtrecht percelen Hellegatsplein) zijn begin januari 2018 aan de gemeente Goeree-Overflakkee overgedragen. De overige bezittingen zijn niet in eigendom of erfpacht van het Deltaschap. Overdracht van het beheer en de exploitatie is formeel per 1 januari 2018. Voor overdracht van de benodigde informatie zal worden gezorgd.

7.1.2 Grondwaardering

De gronden, erfpachtrechten en overige onroerende goederen voor het bekken Grevelingen zijn gewaardeerd op een negatieve waarde in verband met de uit de overdracht voortvloeiende verplichtingen tot in stand houding en beheer. Voor het beperkt aantal percelen in het bekken Haringvliet wordt voor de overdracht naar de gemeente een symbolisch bedrag van € 1 gehanteerd. Dit is mede gebaseerd op de instandhoudingsplicht die ook voor deze percelen geldt.

7. Financieringsovereenkomst Provincie Zuid-Holland/ recht op uitkering Zeeland.

Deze rechten van het Deltaschap zullen conform de afspraken met de beide provincies worden afgekocht. Voor wat betreft de afkoopsom van de provincie Zeeland (€ 412.000) zal deze geheel ten gunste van het fonds Grevelingen komen via de voorziening bij de gemeente Goeree-Overflakkee. De afkoopsom van de provincie Zuid-Holland (€ 2.205.248) wordt op basis van de verhouding van de deelnemersbijdragen tussen de bekkens Haringvliet en Grevelingen gesplitst. Het Haringvliet-deel (€ 452.280) wordt op basis van de verhouding tussen de deelnemersbijdragen van de gemeenten toegekend aan de gemeenten. Het Grevelingen-deel (€ 1.752.968) komt in zijn geheel ten gunste van het Fonds. De verschillende rechtsopvolgers verkrijgen allen een vordering op de provincie Zuid-Holland.

8. Rechten en plichten

Na opheffing van de GR Zuidwestelijke Delta zullen de rechten en plichten van het schap overgenomen worden door de verschillende rechtsopvolgers.

9. Afwikkeling

Op grond van de gemeenschappelijke regeling heeft het Algemeen Bestuur de mogelijkheid een partij aan te wijzen voor de afwikkeling van de liquidatie op basis van het liquidatieplan inclusief de administratieve afwikkeling.

In de werkgroep is als verzoek naar voren gekomen om Staatsbosbeheer de volledige afwikkeling te laten uitvoeren. Hiervoor wordt een bedrag ter beschikking gesteld van € 1.121.855. Tevens wordt de directeur Staatsbosbeheer volmacht en mandaat gegeven om alle aspecten van de afwikkeling uit te voeren. Na afronding zal een schriftelijke rapportage naar de deelnemers plaatsvinden.

De administratieve afwikkeling bestaat uit het formeel afsluiten van het Deltaschap en De Grevelingen. Hierbij gaat het onder andere om het opheffen van bankrekeningen en het uitschrijven uit de Kamer van Koophandel.

Voor de gehele liquidatie zal een checklist worden gebruikt, mede gebaseerd op eerdere liquidaties van andere natuur- en recreatieschappen, om de volledigheid van de afwikkeling te waarborgen.

10. Archief

De overdracht van het archief zal in principe in digitale vorm plaatsvinden. Vanaf 1 januari 2018 zal de archivering onder verantwoordelijkheid van de rechtsopvolgers dienen te worden uitgevoerd.

11. Communicatie

Zowel over het liquidatieplan als de verdeling van de vermogensbestanddelen zal desgevraagd toelichting worden gegeven bij de rechtsopvolgers.

12. Planning

De volledige uitvoering van het liquidatieplan zal vrijwel geheel 2018 in beslag nemen. Op basis van het concept van dit plan is de werkgroep een reactie gevraagd. De gemaakte opmerkingen en aanvullingen en de schriftelijke ingediende zaken zijn meegenomen in dit definitieve plan. Vaststelling vindt plaats in het AB van het Deltaschap. De feitelijke uitvoering van de financiële afwikkeling kan plaatsvinden na de vaststelling van de jaarrekening 2017 medio 2018.

Vooruitlopend op de financiële afwikkeling zijn vanaf 2 januari 2018 de rechtsopvolgers verantwoordelijk voor de uitvoering van de activiteiten in de gebieden. Het overdragen van rechten en verplichtingen en voor zover van toepassing de grondrechten zal op korte termijn plaatsvinden. Alle betrokkenen hebben de wens uitgesproken te voorkomen dat zaken tussen wal en schip vallen. Gedurende het traject zal hier flexibel mee worden omgegaan. Aandachtspunt hierbij is dat indien sprake is van exploitatie gedurende 2018 door het Deltaschap het noodzakelijk is een aparte liquidatierekening op te stellen. Vooralsnog wordt hier niet van uitgegaan.

Globale planning:

1 ^o kwartaal 2018	Vorbereiding liquidatieplan. Overdracht grondrechten en resterende rechten en verplichtingen. Informeren relaties en leveranciers. Vaststellen verordeningen gemeenten,
2 ^o kwartaal 2018	Vaststellen jaarrekeningen Deltaschap en Grevelingen 2017. Vaststellen liquidatieplan incl. voorstel liquidatieafrekening op basis van de cijfers van de jaarrekening.
3 ^o kwartaal 2018	Financiële afwikkeling op basis van de definitieve jaarrekeningen 2017.
4 ^o kwartaal 2018	Administratieve afwikkeling. Overdracht archieven

13. Bijlagen.

- Bijlage I – bestuurlijk convenant Grevelingen.
- Bijlage II – bestuurlijke afspraken Haringvliet.
- Bijlage III – verdeling vermogensbestanddelen.
- Bijlage IV – verdeling afkoopsommen provincies Zuid-Holland en Zeeland.

Datum 7 december 2017
Betreft Convenant bestuurders Grevelingen en Staatsbosbeheer

De gemeente Goeree-Overflakkee, in dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar wethouder de heer Frans Tollenaar, handelend in opdracht van de burgemeester krachtens artikel 171, tweede lid van de Gemeentewet en ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d. 6 december 2017.

De gemeente Schouwen-Duiveland, in dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar wethouder de heer Coes van den Bos, handelend in opdracht van de burgemeester krachtens artikel 171, tweede lid van de Gemeentewet en ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d. 5 december 2017.

De provincie Zeeland, in dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar gedeputeerde mevrouw Carla Schönknecht, handelend in opdracht van de commissaris van de Koning krachtens 175, tweede lid van de Provinciewet en ter uitvoering van het besluit van het college gedeputeerde staten d.d. 5 december 2017.

De publiekrechtelijke rechtspersoon Staatsbosbeheer, in dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door zijn directeur de heer ir. Sylvo Thijsen BNT.

Hierna te noemen 'de partijen'

Gelet op:

1. De gemeenschappelijke regeling van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta, waaraan de provincies Zuid-Holland en Zeeland en de gemeenten Hellevoetsluis, Goeree-Overflakkee, Nissewaard, Schouwen-Duiveland en Cromstrijen deelnemen.
2. Het feit dat de provincie Zuid-Holland en de provincie Zeeland per 1 januari 2018 uit het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta treden.
3. De voorwaarden zoals die tussen het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta en de provincie Zuid-Holland zijn afgesproken ten aanzien van de uittreding van de provincie Zuid-Holland uit het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta.
4. De voorwaarden die ter besluitvorming aan het Algemeen Bestuur van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta voorliggen ten aanzien van de uittreding van de provincie Zeeland uit het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta.

5. Het gegeven dat de gronden en erfpachten die het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta beheert in de Grevelingen nu nog berusten bij het Natuur- en recreatieschap De Grevelingen in liquidatie, dat om die reden niet geliquideerd kan worden.
6. Het feit dat reeds is besloten de gronden en erfpachten van het Natuur- en recreatieschap De Grevelingen over te dragen aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta. Daadwerkelijke overdracht heeft nooit plaatsgevonden omdat de bloot eigenaar (Staatsbosbeheer) hier geen toestemming voor verleende.
7. Het feit dat het Algemeen Bestuur van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta op 9 december 2016 heeft besloten de erfpachten van het voormalige recreatieschap Grevelingen, met instemming van de bloot eigenaar Staatsbosbeheer te beëindigen, zodra deze aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta zijn overgedragen. Het gaat om 101 percelen. Daarnaast is besloten om ook 4 percelen in eigendom van het schap Grevelingen (recreatiestrand, strandrestaurant en appartementencomplex in Brouwershaven Zaete 1 t/m 40) aan Staatsbosbeheer over te dragen, zodra deze in het bezit zijn van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta.
8. De waardebepaling die in 2017 door Antea Group is uitgevoerd, waaruit blijkt dat de waarde van gronden en erfpachten nihil is.
9. Het gegeven dat uit de taxatie volgt dat de totale opbrengsten van de gebieden in de Grevelingen binnen het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta op dit moment lager zijn dan de totale kosten.
10. Het gegeven dat inzake Brouwerseiland op 13 november 2017 de overeenkomst tussen Staatsbosbeheer, Recreatieschap de Grevelingen en Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta, getiteld 'Afstand recht van erfpacht', getekend is.
11. Het feit dat de exploitatie van het Inspiratiecentrum, dat niet is meegenomen in de waardebepaling, negatief is.
12. Het feit dat het Inspiratiecentrum onder meer is gefinancierd met behulp van een Europese OP-Zuid subsidie (à € 1.000.000,-), waardoor een instandhoudingsplicht geldt (art. 57 Verordening EU/1083/2006). Dit betekent dat tot 30 maart 2021 de functie van het gebouw niet gewijzigd mag worden.
13. Het gegeven dat het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta over een reserve beschikt van € 9.640.334,-, die is geormerkt voor de Grevelingen (na aftrek van reeds aangegane verplichtingen, stand van zaken november 2017). Dit zijn bedragen die voor beheer, onderhoud en ontwikkeling van het gebied zijn bestemd.
14. Het feit dat het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta in 2017 besloten heeft tot de start van enkele projecten die (deels) door het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta worden gefinancierd en begeleid.

15. Het feit dat er in de huidige situatie (2017) een Algemene Verordening van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta geldt. Deze verordening komt te vervallen bij opheffing van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta. In plaats van de schapsverordening geldt in de gebieden waarop de Algemene Verordening van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta nu betrekking heeft na opheffing van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta weer de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeenten waarin de betreffende gebieden zich bevinden.
16. Het feit dat het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta op grond van de Gemeenschappelijke Regeling, art. 54 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en art. 229 van de Gemeentewet parkeer- en liggelden kan heffen over het gebruik van parkeervoorzieningen of ligplaatsen binnen de gebieden die het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta beheerd.
17. Het feit dat het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta een voorziening hanteert voor groot- en vervangingsonderhoud die geen onderdeel uitmaakt van het eigen vermogen van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta en die niet vrij besteedbaar is. De voorziening groot onderhoud is gebaseerd op het terreinbeheermodel dat het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta hanteert voor de Grevelingen voor een periode van 20 jaar. Het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta vult deze voorziening jaarlijks aan middels een dotatie. De voorziening bedraagt op basis van de meest recente prognose bij de najaarsnota 2017 € 1.729.280,-.
18. Het besluit van het Algemeen Bestuur van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta met kenmerk 17-4509-9, van 7 december 2017 om
  - a) Per 31 december 2017 voor 101 percelen de erfpacht te beëindigen (met wederzijdse toestemming), waarvan het bloot eigendom in handen is van Staatsbosbeheer en de daarop rustende erfpachtrechten bij het Grevelingschap liggen en deze via het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta over te dragen aan Staatsbosbeheer.
  - b) In te stemmen met het in eigendom geven van 4 percelen, in eigendom van het Schap Grevelingen, via het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta en deze over te dragen aan Staatsbosbeheer.
  - c) In te stemmen met het overdragen van het erfpachtrecht van de 4 percelen in eigendom van het RVOB en het inspiratiecentrum op deze gronden aan Staatsbosbeheer.
  - d) In te stemmen om voor deze overdrachten van gronden en erfpachtrechten een vergoeding te ontvangen van Staatsbosbeheer van € 1,-.
  - e) In te stemmen met de overdracht van de middelen zoals vastgelegd in het concept-bestuursakkoord d.d. 9 oktober 2017 tussen de bestuurders in de Grevelingen en Staatsbosbeheer.

19. Aansluitend op dit voorstel is door het Algemeen Bestuur besloten dat Staatsbosbeheer voor het totaalbedrag (€ 5.579.380) een vordering krijgt op het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta, dat circa 40% voor 31 december 2017 wordt voldaan en het resterende bedrag in termijnen ter beschikking aan Staatsbosbeheer wordt gesteld, waarbij het totale bedrag uiterlijk 31 december 2018 aan Staatsbosbeheer is overgemaakt.

Overwegende dat:

- 1) Met het uittreden van de provincie Zeeland en de provincie Zuid-Holland, per 1 januari 2018 en het besluit van het Algemeen Bestuur van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta van 7 december 2017 zoals reeds genoemd in dit convenant, de basis onder de samenwerking in het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta is verdwenen.
- 2) Door het Dagelijks Bestuur in 2017 is aangegeven alle gronden en rechten als één geheel te willen overdragen inclusief de bijzondere objecten zoals, het kantoor in de haven van Bommenede, het Eco Hotel, Eco lodges, restaurants en Inspiratiecentrum. Dat betekent dat gronden en erfpachten van het Natuur- en recreatieschap De Grevelingen via het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta naar Staatsbosbeheer worden overgedragen dan wel de erfpachtrechten teniet gaan door beëindiging van het recht van erfpacht met wederzijdse instemming.
- 3) Bestuurders rond de Grevelingen hebben aangegeven dat zij hun huidige bijdrage aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta beschikbaar houden ten behoeve van het gebied.
- 4) De provincie Zuid-Holland in haar uittredingsvoorwaarden heeft vastgelegd dat zij voor de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021 ten behoeve van het schap een bedrag reserveert van minimaal € 324.312,- per jaar¹. Dit is het bedrag dat de provincie in 2017 als deelnemersbijdrage aan het schap betaalt, zijnde 44% van het totaal aan deelnemersbijdragen aan het schap in 2017. Voor de periode 2022, 2023, 2024 en 2025 reserveert de provincie voor de jaarlijkse begrotingssubsidie minimaal € 227.000,- zijnde 70% van het in 2021 te verstrekken bedrag. Voorwaarde is dat de overige bijdragen gelijk blijven. In de voorwaarden is opgenomen dat de daadwerkelijke verstrekking door de provincie geschiedt in de vorm van een begrotingssubsidie.
- 5) De provincie Zuid-Holland inmiddels heeft aangegeven haar jaarlijkse bijdrage in één keer af te willen kopen.
- 6) De provincie Zeeland heeft aangegeven onder dezelfde voorwaarden uit te willen treden met dien verstande dat zij haar financiële bijdrage op dit moment enkel wil vast leggen voor de periode 2018-2021. Voor de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021 reserveert de provincie ten behoeve van het schap een bedrag van maximaal € 103.119,- per jaar.

¹ Dit bedrag voor betreft de totale bijdrage aan het schap dus zowel voor de Grevelingen en de Haringvliet. De bijdrage van Provincie Zuid-Holland voor de Grevelingen bedraagt voor 2018 € 244.612,-.

Dit is het bedrag dat de provincie in 2017 als deelnemersbijdrage heeft betaald. De provincie Zeeland bekijkt in welke vorm zij haar bijdrage beschikbaar stelt.

- 7) Bestuurders rond de Grevelingen hebben aangegeven in de toekomst niet geconfronteerd te willen worden met extra kosten.
- 8) Het TerreinBeheerModel (TBM) het huidige niveau van onderhoud in de gebieden die het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta beheert in de Grevelingen beschrijft, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. Het TBM betreft zowel het regulier jaarlijks onderhoud als de werkzaamheden in het kader van het groot onderhoud en de vervangingen die periodiek worden uitgevoerd. In dit model zijn de doeltypen beschreven en de maatregelen die aan de doeltypen zijn gekoppeld. Staatsbosbeheer de eigendom van de gronden wil overnemen en in wil stemmen met het beëindigen van het recht van erfpacht met betrekking tot de gronden, onder voorwaarde dat Staatsbosbeheer voldoende middelen beschikbaar heeft om aan de afspraken ten aanzien van beheer en onderhoud van de gronden te kunnen voldoen.
- 9) Staatsbosbeheer de exploitatie van het Inspiratiecentrum op zich wil nemen, onder voorwaarde dat Staatsbosbeheer gecompenseerd wordt voor het huidige tekort op de exploitatiebegroting van het Inspiratiecentrum.
- 10) Het Inspiratiecentrum nog vier jaar in stand gehouden dient te worden om te zorgen dat de OP-Zuid subsidie niet teruggevorderd wordt.
- 11) Staatsbosbeheer bereid is de uitvoering van projecten in het gebied op zich te nemen, tegen een gangbare vergoeding voor de uitvoeringskosten.
- 12) Staatsbosbeheer geen btw kan compenseren.
- 13) Partijen hebben aangegeven in de toekomst met elkaar in het gebied te willen blijven investeren en afspraken te willen blijven maken over hoe het gebied beheerd, onderhouden en ontwikkeld wordt.
- 14) Partijen hebben aangegeven ten bate hiervan een fonds te willen opzetten waarmee verdere ontwikkeling van het gebied kan worden gestimuleerd.
- 15) Staatsbosbeheer fondsen kan beheren en heeft aangeboden dit ook voor de Grevelingen te doen.

Maken de volgende afspraken:

A. Ten aanzien van het Inspiratiecentrum

1. Het erfpachtrecht van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta met betrekking tot het Inspiratiecentrum wordt overgedragen aan Staatsbosbeheer.

2. Om tegemoet te komen aan de huidige negatieve balans op de exploitatie wordt een bedrag van vier keer € 177.000,- (€ 708.000,-) overgemaakt aan Staatsbosbeheer (2018-2021). Dit bedrag wordt vrijgemaakt uit de reserve. In de toekomst wordt geen bijdrage vanuit de gemeenten of provincies gedaan ten behoeve van de exploitatie van het Inspiratiecentrum.
3. Staatsbosbeheer zal het Inspiratiecentrum, in lijn met de instandhoudingsplicht op grond van art. 57 Verordening EU/1083/2006, conform de huidige functie exploiteren als Dienst van Algemeen Economisch Belang tot ten minste 30 maart 2021. Na die datum staat het Staatsbosbeheer vrij een andere invulling aan het Inspiratiecentrum te geven, of de exploitatie ervan te beëindigen.

B. Ten aanzien van de gronden en erfpachten

1. De volgende overdrachten van gronden en erfpachten vinden plaats:
  - a) Het Recreatieschap de Grevelingen levert de erfpachtrechten van 101 percelen in de Grevelingen aan het Natuur- en recreatieschap de Zuidwestelijke Delta.
  - b) Het Natuur- en recreatieschap beëindigt met toestemming van de bloot eigenaar Staatsbosbeheer de erfpachtrechten van dezelfde 101 percelen in de Grevelingen, waardoor Staatsbosbeheer hierna over volle eigendom van die percelen beschikt.
  - c) Het Recreatieschap de Grevelingen levert het eigendomsrecht van 4 percelen in de Grevelingen aan het Natuur- en recreatieschap de Zuidwestelijke Delta.
  - d) Het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta geeft diezelfde 4 percelen in de Grevelingen in eigendom aan Staatsbosbeheer en draagt deze over.
2. De overdracht van gronden aan Staatsbosbeheer en het beëindigen dan wel overdragen van het erfpachtrecht, zoals genoemd onder afspraken A1 en B1 van dit convenant, geschiedt voor een symbolisch bedrag van € 1,- ('om niet').
3. Bij de overdracht wordt een bedrag overgemaakt van vier keer de negatieve balans uit 2018 (bron: waardebepaling Antea Group 2017) zijnde een bedrag van € 3.142.100,- ten behoeve van het beheer en onderhoud van het gebied (natuur, recreatie en overige gronden).
4. Staatsbosbeheer garandeert dat zij met behulp van deze bijdrage het beheer en onderhoud gedurende vier jaar (2018-2021) op het huidige kwaliteitsniveau zoals dat volgt uit het TerreinBeheerModel houdt. Staatsbosbeheer spant zich in om ook na die periode het beheer en onderhoud op tenminste het huidige kwaliteitsniveau te houden en zal daarom de eerste vier jaar gebruiken om de efficiëntie van beheer en onderhoud te vergroten.
5. Voor het in stand houden van de natuurwaarden in het gebied op tenminste het huidige niveau kan de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL) worden benut. Het uitgangspunt is dat deze subsidie in principe voldoende moet zijn voor het in stand houden van de natuurwaarden.

6. De huidige reserve voor de Grevelingen van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta blijft behouden voor het gebied en de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta zullen hun bijdrage zoals deze momenteel is bepaald naar de toekomst toe voortzetten². Daartoe wordt een fonds opgezet.
7. Dit fonds wordt primair ingezet ten behoeve van toekomstige kwaliteitsontwikkeling van de Grevelingen. Het fonds is in eerste instantie niet bedoeld voor regulier beheer en onderhoud.
8. Ten behoeve van de aanwending van het fonds kunnen voorstellen worden ingediend bij het nieuw op te richten bestuurlijk overleg (zie afspraak D1). Partijen treden met elkaar in overleg over de verdere opzet, inrichting en aanwending van het fonds.
9. Partijen onderzoeken of, en onder welke voorwaarden, het beheer van het fonds bij Staatsbosbeheer kan worden ondergebracht.
10. Partijen maken nadere afspraken met de provincie Zuid-Holland over het afkopen van de bijdrage van de provincie Zuid-Holland en het storten van deze bijdrage in het fonds. Deze afspraken zullen aansluiten op de uittredingsvoorwaarden die de provincie Zuid-Holland met het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta heeft afgesloten.
11. Het resterende deel van de reserve (na aftrek van reeds aangegane verplichtingen en de bedragen ten behoeve van het Inspiratiecentrum en regulier beheer en onderhoud) zijnde € 5.790.234,- en de huidige bijdragen van de deelnemers (tot 2021 jaarlijks € 391.379,-³) zullen worden gestort in het fonds, maar niet voordat overeenstemming is bereikt over het fonds, de wijze van aanwending van het fonds en het nieuw in te richten bestuurlijk overleg (zie afspraken onder D).
12. Staatsbosbeheer neemt het beheer en exploitatie van de huidige parkeergebieden en ligplaatsen op zich en zal tevens parkeer- en liggelden innen en de daaraan verbonden handhaving uitvoeren. De gemeenten Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland onderzoeken en werken samen met Staatsbosbeheer uit welke voorschriften en vergunningplichten nodig zijn en leggen die ter vaststelling aan hun gemeenteraden voor. De gemeenten Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland nemen besluiten die er toe strekken om de bevoegdheden met betrekking tot deze taken aan Staatsbosbeheer toe te kennen.
13. Ten aanzien van de parkeer- en liggelden wordt de status quo op het moment van de opheffing van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta voor tenminste vier jaar gehandhaafd door de gemeenten, zodat Staatsbosbeheer kan rekenen op een zekere kasstroom vanuit die inkomstenbronnen. Wanneer gemeenten binnen die periode toch een ander beleid willen voeren op dit gebied, maken zij hierover individuele afspraken met Staatsbosbeheer, die erop gericht zijn eventuele veranderingen van de kasstroom naar Staatsbosbeheer op te vangen.

---

² Voor de provincie Zuid-Holland en provincie Zeeland is dit afwijkend, zie overwegingen 4-6.

³ Na 2021 veranderen de bijdragen van beide provincies.

14. De voorziening voor groot- en vervangingsonderhoud (op basis van de meest recente prognose bij de najaarsnota 2017 bedraagt dit € 1.729.280) wordt overgedragen aan Staatsbosbeheer. Het is aan Staatsbosbeheer om deze voorziening op peil te houden en deze aan te wenden om noodzakelijk groot- en vervangingsonderhoud te financieren.

15. Toekomstige netto-inkomsten worden door Staatsbosbeheer primair geherinvesteerd in het gebied de Grevelingen, voor zover deze investeringen passen binnen de wettelijke publieke taakopdrachten van Staatsbosbeheer.

C. Ten aanzien van de lopende projecten

1. Bij het opheffen van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta worden de gemeenten Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland formeel opdrachtgever van de lopende projecten. De lopende projecten zijn:

a) Zicht op Grevelingen II:

- Algemeen, programmamanagement en communicatie.
- Integrale visie Strand Herkingen.
- Duurzame jachthaven van de toekomst.
- Groene Impul.

b) Beheerplan natura 2000

c) Slikken van Flakkee.

2. Er is door het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta reeds voor een bedrag van € 2.900.000,-⁴ aan financiële verplichtingen aangegaan. Het deel hiervan dat betrekking heeft op lopende projecten die door Staatsbosbeheer worden uitgevoerd wordt in het fonds gestort, bovenop het eerder genoemde bedrag van € 5.790.234,- uit de reserve.

3. Het nieuw in te richten overleg (zie afspraken onder D) zal als stuurgroep van de projecten optreden en de voortgang monitoren.

4. Staatsbosbeheer zal optreden als opdrachtnemer/projectleider. Partijen maken over de inhoud van deze verhouding nadere afspraken met elkaar. Onderdeel daarvan is dat Staatsbosbeheer een reële bijdrage voor uitvoeringskosten krijgt, waarvoor uit het fonds zal worden geput.

⁴ Een specificatie van deze verplichtingen is opgenomen in bijlage 1.

D. Ten aanzien van de toekomstige samenwerking

1. Partijen stellen een nieuw bestuurlijk overleg in waarin de bestuurders van de Grevelingen (wethouders Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland, gedeputeerde Provincie Zeeland) en het Hoofd Staatsbosbeheer Zuidwestelijke Delta) vertegenwoordigd zijn.
2. Partijen gaan met elkaar in overleg met betrekking tot de inrichting van het overleg en de precieze relatie met het fonds.
3. Dit overleg wordt zodanig ingericht dat de gemeenten en de provincie gezamenlijk zeggenschap hebben over de inrichting en aanwending van het fonds ten behoeve van de gewenste ontwikkeling van de Grevelingen, waartoe partijen voorstellen kunnen doen. Besluitvorming vindt plaats op basis van consensus tussen partijen die bijdragen aan het fonds, waarbij een ieder een veto kan uitspreken.
4. Het overleg bespreekt aan de hand van een gezamenlijke op te stellen ontwikkelingsprogramma (zoals bijvoorbeeld Zicht op de Grevelingen 1 en 2) de gewenste ontwikkelingen in het gebied en maakt hierover afspraken. Dit programma wordt in de respectievelijke raden en colleges vastgesteld en vormt het kader voor de aanwending van het fonds.
5. De wijze waarop het overleg wordt ingericht leggen partijen vast in een nader uit te werken convenant, voor 1 juli 2018.
6. Het overleg komt in beginsel twee keer per jaar bijeen.
7. Naast bovengenoemde partijen wordt ook Rijkswaterstaat uitgenodigd als adviserend lid van het bestuurlijk overleg. Daarnaast kunnen NRAC, ondernemers, recreanten en andere maatschappelijke organisaties een adviserende rol krijgen.

E. Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze overeenkomst treedt in werking op de dag na ondertekening door alle Partijen.
2. Deze overeenkomst loopt zolang als voor een goede uitvoering daarvan noodzakelijk is.
3. Rechtsgevolgen welke voortvloeien uit deze overeenkomst en die naar hun aard geacht worden door te werken of eventueel ontstaan na beëindiging van deze overeenkomst, worden afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in deze overeenkomst.

F. Onvoorziene omstandigheden, wijziging en ontbinding van de overeenkomst

1. Indien zich omstandigheden voordoen die in deze overeenkomst niet zijn voorzien en die met zich mee brengen dat ongewijzigde uitvoering daarvan naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet geëist kan worden, zullen partijen in overleg treden over aanpassing van deze overeenkomst. De partij aan wier zijde een onvoorziene omstandigheid als hier bedoeld

opkomt, is gehouden de andere partij daarvan onmiddellijk bij aangetekende brief met ontvangstbevestiging in kennis te stellen.

2. Eerst nadat het onder F.1 voorgeschreven overleg niet geleid heeft tot een oplossing, kunnen partijen de rechter verzoeken tot wijziging of ontbinding van de overeenkomst over te gaan.

G. Slotbepalingen

1. Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
2. Indien één of meer bepalingen van deze Overeenkomst ongeldig of op andere wijze niet bindend zou(den) zijn, wordt daardoor de geldigheid van de (overige) bepalingen van deze Overeenkomst niet aangetast. Partijen zullen dan in gezamenlijk overleg en in de geest van deze Overeenkomst voor zover noodzakelijk aanpassen, in die voege, dat de ongeldige bepaling wordt vervangen door een andere bepaling, die inhoudelijk zo min mogelijk verschilt van de ongeldige bepaling.

Op 7 december 2017 gedaan te Middelhamis.

Namens de partijen:

De provincie Zeeland

Carla Schönknecht
Gedeputeerde

De gemeente Goeree-Overflakkee

Frans Tollenaar
Wethouder

De gemeente Schouwen-Duiveland

Cees van der Boks
Wethouder

Staatsbosbeheer

Sylvo Thijsen
Directeur

Bijlage 1

Specificatie verplichtingen Grevelingen.	Totaal	Onttrekkingen	Dotaties	Toelichting
Liquidatie schap	72.621	72.621		Conform begroting 2017
Onttrekking Reserve afschrijving ZOG	9.420	9.420		Financiering afschrijvingskosten conform begroting 2017
Dotatie Reserve afkoopsom	-291.722		-291.722	Ten laste van exploitatie conform begroting 2017
Onttrekking reserve afkoopsom Rijk	715.883	715.883		Ten gunste van exploitatie conform begroting 2017
Onttrekking afkoopsom Rijk	340.000	340.000		Ten gunste van exploitatie conform begroting 2017
Dotatie Reserve ZOG II	-403.750		-403.750	Ten laste van exploitatie conform begroting 2017
Dotatie Reserve Groen Blauw	-120.000		-120.000	Ten laste van exploitatie conform begroting 2017
Dot. Bestemm. Res. Baten Ecohotel	-150.000		-150.000	Ten laste van exploitatie conform begroting 2017
Voorstel ophoging reserves ter voorkoming van negatief staan	3.943	3.943		Technische wijziging op basis van voorschriften - Najaarsnota 2017
Voorstel ophoging reserves ter voorkoming van negatief staan	278.602	278.602		Technische wijziging op basis van voorschriften - Najaarsnota 2017
Prognose resultaat 2017 (Najaarsnota)	150.184	150.184		
Liquidatie schap	120.000	120.000		Bijdrage aan groot onderhoud Haringvliet
Slikken van Flakkee	469.933	469.933		
Onttrekking alg res inz GO	144.000	144.000		
ZOG II Integrale visie Strand Herkingen	35.000	35.000		
Beheerplan natura 2000	14.745	14.745		
ZOG II algemeen	77.459	77.459		
ZOG II Programmamanagement	72.000	72.000		
ZOG II Communicatie	13.505	13.505		
ZOG II Duurzame jachthaven van de toekomst	9.532	9.532		
Slikken van Flakkee	10.667	10.667		
ZOG 2 Groene Impuls	1.315.000	1.315.000		Reservering bestuur (concrete projecten onderwaternatuur en marien ecoloog)
	2.887.022	3.852.494	-965.472	

Berenschot

Datum 19 oktober 2017
Betreft Voorgenomen afspraken bestuurders Haringvliet

De gemeente Goeree-Overflakkee, de gemeente Nissewaard, de gemeente Cromstrijen en de gemeente Hellevoetsluis, hierna: 'de partijen'.

Gelet op:

1. De gemeenschappelijke regeling van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta, waaraan de provincie Zuid-Holland, de provincie Zeeland, de gemeenten Hellevoetsluis, Goeree-Overflakkee, Nissewaard, Schouwen-Duiveland en Cromstrijen deelnemen.
2. Het feit dat de provincie Zuid-Holland en de provincie Zeeland hebben besloten per 1 januari 2018 uit het Natuur- en Recreatieschap Zuidwestelijke Delta te treden.
3. De voorwaarden zoals die tussen het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta en de provincie Zuid-Holland zijn afgesproken ten aanzien van de uittreding van de provincie Zuid-Holland uit het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta.
4. Het gegeven dat het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta over een reserve beschikt, die is geormerkt voor het Haringvliet van € 207.598,-. Dit bedrag is inclusief de jaarlijkse € 25.000,- die Qurrent tot 2033 overmaakt aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta voor de windmolens bij Hellegat, maar exclusief reeds aangegane verplichtingen. Dit bedrag is voor beheer, onderhoud en ontwikkeling van het gebied bestemd.
5. Het feit dat het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta onlangs nog besloten heeft tot de start van enkele projecten die (deels) door het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta worden gefinancierd en begeleid.
6. Het feit dat er op dit moment een Algemene Verordening van het Natuur- en recreatieschap geldt. Deze verordening komt te vervallen bij opheffing van het schap. In plaats van de schapsverordening geldt in de gebieden die in eigendom zijn van het schap weer de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeenten waar de gebieden zich in bevinden.
7. Het feit dat er een Landschapstafel Haringvliet bestaat, waar wordt gesproken en besloten over ontwikkeling van het gebied.

Berenschot

Overwegende dat:

1. Met de voorgenomen overdracht van de gronden en de erfpacht en het uittreden van twee belangrijke partijen, de basis onder de samenwerking in het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta is verdwenen.
2. De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta Bestuurders rond het Haringvliet hebben aangegeven de huidige middelen van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta te blijven behouden voor het gebied en hun bijdrage, zoals deze momenteel is bepaald, naar de toekomst toe voortzetten.
3. De provincie Zuid-Holland in haar uittredingsvoorwaarden heeft vastgelegd dat zij voor de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021 ten behoeve van het schap een bedrag reserveert van minimaal € 324.312,- per jaar¹. Dit is het bedrag dat de provincie in 2017 als deelnemersbijdrage aan het schap betaalt, zijnde 44 % van het totaal aan deelnemersbijdragen aan het schap in 2017. Voor de vierjaarsperiode 2022, 2023, 2024 en 2025 reserveert de provincie voor de jaarlijkse begrotingssubsidie minimaal € 227.000 zijnde 70 % van het in 2021 te verstrekken bedrag. Voorwaarde is dat de overige bijdragen gelijk blijven. In de voorwaarden is opgenomen dat de daadwerkelijke verstrekking door de provincie geschiedt in de vorm van een begrotingssubsidie.
4. De gebieden in het Haringvliet waarvan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta het beheer en onderhoud verzorgt geen SNL-natuurtypen kent.

Zijn voornemens de volgende afspraken te maken:

A. Ten aanzien van de gronden en erfpachten

1. De gemeenten Goeree-Overflakkee en Cromstrijen nemen het beheer en onderhoud en erfpachten van de percelen die in die gemeenten zijn gelegen bij opheffing van het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta over en nemen die percelen in eigen beheer of besteden beheer en onderhoud aan een derde partij. Zij benutten daarvoor hun huidige eigen bijdrage aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta.
2. Het beheer en onderhoud en erfpachten van de percelen die in de gemeenten Hellevoetsluis en Nissewaard zijn gelegen worden overgedragen aan het Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg. Het Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg zal het beheer en onderhoud van die percelen ter hand nemen. Voorwaarde voor de overdracht is dat dit budgetneutraal gebeurt. Daarmee wordt bedoeld dat de deelnemersbijdragen aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta van de gemeenten Hellevoetsluis en Nissewaard, minimaal gelijk zijn aan de kosten die het Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg moet maken voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud van deze percelen.

¹ Dit bedrag betreft de totale bijdrage aan het schap dus zowel voor de Grevelingen en het Haringvliet. De bijdrage van provincie Zuid-Holland voor het Haringvliet bedraagt voor 2018 € 66.581.

Berenschot

B. Ten aanzien van de reserves

1. Het resterende deel van de reserve, € 207.598,-, wordt naar rato van de huidige deelnemersbijdragen aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta verdeeld over de partijen.
2. Partijen benutten deze middelen voor toekomstig beheer, onderhoud of gebiedsontwikkeling in het Haringvliet.
3. Er worden aparte afspraken gemaakt met Qurrent over de bijdrage die Qurrent nu jaarlijks aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta verstrekt. Uitgangspunt voor verdeling van deze bijdrage over de partijen is dat dit naar rato van de huidige deelnemersbijdragen aan het Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta gebeurt.

C. Ten aanzien van de lopende projecten

1. De projecten in de gebieden binnen de gemeenten Hellevoetsluis en Nissewaard worden overgedragen aan het Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg. De aan de betreffende projecten verbonden middelen zijn al van het genoemde bedrag onder B afgetrokken en worden aan het Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg overgedragen.²
2. De projecten in de gebieden binnen de gemeenten Goeree-Overflakkee en Cromstrijen worden overgedragen aan die gemeenten. De aan de betreffende projecten verbonden middelen zijn al van het genoemde bedrag onder B afgetrokken en worden aan de gemeenten overgedragen.³
3. Het huidige project oevertoegankelijkheid en steigers zal na opheffing van Natuur- en recreatieschap Zuidwestelijke Delta worden opgeknipt tussen het Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg de gemeente Cromstrijen en de gemeente Goeree-Overflakkee.

D. Ten aanzien van de toekomstige samenwerking

1. Voor de gebieden in het Haringvliet geldt dat de toekomstige ontwikkeling wordt besproken aan de Landschapstafel Haringvliet en/of in de overleggremia van het Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg.

---

² De bijlage bevat een overzicht van de projecten per gemeente, inclusief de hiermee gepaard gaande kosten. Het betreft voor de gemeente Hellevoetsluis het project 'Kwaliteitsimpuls Quackstrand' en een deel van het project 'Oevertoegankelijkheid en Steigers'.

³ Zie bijlage. Het betreft het project 'Strand Hellegat', een deel van het project 'Oevertoegankelijkheid en Steigers', het project 'Veerponten' en het project 'Zitbeleefpunten Haringvliet'.

Berenschot

2. Met betrekking tot de eventuele bouw van nieuwe windmolens worden gebouwd worden afspraken gemaakt tussen de gemeenten Cromstrijen en Goeree Overflakkee.
3. Ten aanzien van de huidige bijdrage van de provincie Zuid-Holland wordt in overleg met de provincie nader afgesproken op welke wijze deze bijdrage kan worden verkregen ten behoeve van beheer en onderhoud van de gebieden in het Haringvliet.

E. Tot slot

1. Deze afspraken worden geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst en rechtsgeldig ondertekend door de partijen.
2. Partijen spreken de intentie uit de samenwerkingsovereenkomst voor 31 december 2017 te zullen ondertekenen en spreken af de voor die datum te zetten stappen met spoed te zullen ondernemen.

Namens de partijen:

De gemeente Goeree-Overflakkee

Frans Tollenaar
Wethouder

De gemeente Nissewaard

Martijn Hamerslag
Wethouder

De gemeente Hellevoetsluis

Marja Roza
Wethouder

De gemeente Cromstrijen

Hans Flieringa
Wethouder

Berenschot

Bijlage – lopende projecten

Naam	Status	Besluit	Gereserveerd bedrag (bijdrage NR ZWD)	Uitvoering	Betrokken gemeente(n)
Strand Hellegat	Voorlopig ontwerp	DB	€110K	2018	Gemeente Goeree-Overflakkee
Kwaliteitsimpuls Quackstrand	Voorlopig ontwerp (definitief eind 2017)	DB	€219K	2018/2019	Gemeente Hellevoetsluis
Oevertoegankelijkheid en steigers	Voorlopig ontwerp	Nog geen voorstel	Geen	2018/2019	Gemeenten Hellevoetsluis, Goeree-Overflakkee en Cromstrijen
Veerponten	3-jarige overeenkomst t/m 2018, daarna niets geregeld	AB	€14K vanuit reserve zicht op het Haringvliet, €13K vanuit exploitatie	Doorlopend	Gemeenten Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis
Zitbeleefpunten Haringvliet	Nog 1 te plaatsen (Middelharnis)	AB	€2K	2017/2018	Gemeente Goeree-Overflakkee
ZOH (historische vloot, moorings, expostrand, etc.)	Uitvoering	AB	€58K	2017	In 2017 uitgevoerd en daarom niet meegenomen

Omschrijving	Jaarrekening 2017	Mutaties na jaarrekening	Bedrag voor Correcties liquidatie	Te verdelen bedrag	Verdeling Rechtsopvolgers				Staatsbosbeheer	Afwikkeling	Fonds	Totaal
					Gemeente Cromstrijen 3% 8,57%	Gemeente Goeree-Overflakkee 12% 34,29%	Gemeente Hellevoetsluis 15% 42,86%	Gemeente Nissewaard 5% 14,29%				
Verplichtingen/lopende projecten (kredieten)												
ZWD	ZWD			38.601							38.601	38.601
Grevelingen	GR			1.294.879							1.294.879	1.294.879
Haringvliet	HV			292.506	28.000	92.390	172.116					292.506
Jaarrekening ZWD 2017 Activa												
Vaste activa												
Investeringen met economisch nut:												
Beheerskantoor Bommenede												
Inrichtingskosten												
Machines, apparaten en installaties												
Financiële Vaste Activa:												
Langlopende leningen	GR	6.336.291	6.336.291	6.336.291							6.336.291	6.336.291
Overige uitzettingen (Current)	HV	400.000	400.000	400.000		400.000					400.000	400.000
Viottende activa:												
Vorderingen op openbare lichamen (R.C. Grevelingen)	GR	339.556	339.556	339.556					339.556		339.556	339.556
s Rijks schatkist	ZWD	2.884.353	2.884.353	2.884.353					2.884.353		2.884.353	2.884.353
Overige vorderingen (Debiteuren en voorz. Dub.deb)	ZWD	15.514	15.514	15.514					15.514		15.514	15.514
Liquide middelen	ZWD	2.645.465	2.645.465	2.645.465	38.914	-237.116	226.684	18.189	510.925	974.868	1.113.001	2.645.465
Overlopende activa												
Subsidie natuurbeheer (GR)	GR	1.220.071	1.220.071	1.220.071					1.220.071		1,220.071	1,220.071
Erfgoed Goeree-Overflakkee fase 2		6.000	6.000	6.000						6.000	6.000	6.000
Maatregelen beheerplan Natura 2000	GR	17.351	17.351	17.351						17.351	17.351	17.351
Slikken van Flakkee	GR	426.118	426.118	426.118					426.118		426.118	426.118
Vooruitbetaalde bedragen		9.093	9.093	9.093						9.093	9.093	9.093
Nog te ontvangen bedragen		11.203	11.203	11.203						11.203	11.203	11.203
Rentebaten lening u/g	GR	2.407	2.407	2.407						2.407	2.407	2.407
Te verrekenen BCF		108.770	108.770	108.770						108.770	108.770	108.770
Totaal activa		14.422.192	14.422.192	14.422.192	38.914	162.884	226.684	18.189	5.381.023	1.121.855	7.472.643	14.422.192
Passiva												
Resultaat 2017	ZWD	73.108	73.108	73.108							73.108	73.108
Vaste passiva:												
Algemene reserve												
Zuidwestelijke Delta	ZWD	20.354	20.354	20.354						20.354	20.354	20.354
Haringvliet	HV											
Grevelingen	GR	466.955	466.955	466.955						466.955	466.955	466.955
Bestemmingsreserves:												
Investeringsreserve HV	HV	21.543	21.543	21.543								
Reserve Quackstrand	HV	80.514	80.514	80.514								
Zicht op haringvliet	HV	41.331	41.331	41.331								
Reserve Windenergie	HV	276.444	276.444	276.444								
Projecten Haringvliet (doorlopend)				292.506	28.000	92.390	172.116					292.506
Restant bestemmingsreserves Haringvliet				127.326	10.914	43.655	54.568	18.189				127.326
Investeringsreserve GR	GR	450.079	450.079	450.079						93.247	356.832	450.079
Egalisatie afkoop Rijk	GR	5.052.540	5.052.540	5.052.540						5.052.540	5.052.540	5.052.540
Afschrijving ZOG	GR	23.218	23.218	23.218						23.218	23.218	23.218
Zicht op Grevelingen	GR	539.990	539.990	539.990						539.990	539.990	539.990
Groen/Blauw	GR	480.000	480.000	480.000						480.000	480.000	480.000
Natuurinv./garantiefonds	GR	480.000	480.000	480.000						480.000	480.000	480.000
Vlottende passiva:												
Overlopende passiva												
afwikkeling liquidatie ZWD	GR	5.381.023	5.381.023	5.381.023					5.381.023			5.381.023
Accountantskosten	ZWD	9.900	9.900	9.900						9.900	9.900	9.900
Dienstverlening Staatsbosbeheer		275.455	275.455	275.455						275.455	275.455	275.455
Nog te betalen lasten		5.576	5.576	5.576						5.576	5.576	5.576
Te betalen ondernemers BTW		5.539	5.539	5.539						5.539	5.539	5.539
Overige schulden (crediteuren)		711.154	711.154	711.154						711.154	711.154	711.154
Ontvangen voorschotbedragen Zicht op Haringvliet	HV	26.839	26.839	26.839		26.839						26.839
Overige vooruitontvangen bedragen (VOT)		630	630	630						630	630	630
Totaal passiva		14.422.192	14.422.192	14.422.192	38.914	162.884	226.684	18.189	5.381.023	1.121.855	7.472.643	14.422.192
Saldo					0	0	-0	-0				

De oranje aangemerkte posten zijn in de jaarrekening 2017 opgenomen en zijn of worden bij de afwikkeling afgewikkeld. Voor zover een post niet kan worden afgewikkeld zal deze worden toegewezen aan de partij op basis van het beheergebied. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat alle posten door Staatsbosbeheer kunnen worden afgewikkeld.

Ten opzichte van de stand van zaken bij de overeenkomst zijn diverse posten afgewikkeld. Per saldo leidt dit tot ruim € 300.000 in het fonds zonder beslag.

Overeenkomst Grevelingen	3.142.100	5.790.234
	708.000	
	1.700.280	
Mutaties reserves		2.900.000
Doorlopende proj. GR		1.333.480
Totaal	5.550.380	8.690.234
Saldo	-169.357	-1.217.591
		335.951

Omschrijving		Afkoopsom	Verdeling Rechtsopvolgers				Fonds	Totaal	Controle
			Gemeente Cromstrijen 3% 8,57%	Gemeente Goeree-Overflakkee 12% 34,29%	Gemeente Hellevoetsluis 15% 42,86%	Gemeente Nissewaard 5% 14,29%			
Provincie Zeeland	GR	412.000					412.000	412.000	-
Provincie Zuid-Holland									
- Grevelingen	GR	1.752.968					1.752.968	1.752.968	-
- Haringvliet	HV	452.280	38.767	155.067	193.834	64.611		452.280	-
Subtotaal		2.205.248	38.767	155.067	193.834	64.611	1.752.968	2.205.248	-
Totaal Generaal		2.617.248	38.767	155.067	193.834	64.611	2.164.968	2.617.248	-